

ГЕНЕАЛОГІЧНА СТРУКТУРА ТАВРІЙСЬКОГО ТИПУ ПІВДЕННОЇ М'ЯСНОЇ ПОРОДИ ВЕЛИКОЇ РОГАТОЇ ХУДОБИ

**В. І. Вороненко, канд. с.-г. наук,
Л. О. Омельченко, канд.біол.наук,
Н. М. Фурса, Р. М. Макарчук**

Інститут тваринництва степових районів імені М.Ф. Іванова
«Асканія-Нова» - Національний науковий селекційно-генетичний
центр з вівчарства

Викладено матеріали генеалогічної структури таврійського типу південної м'ясної породи, яка представлена 3 заводськими лініями та 25 заводськими родинами, затвердженими в 2009 р. (наказ Мінагрополітики та УААН від 16 січня 2009 р. №26/03 «Про затвердження південної м'ясної породи великої рогатої худоби та її внутрішньопородних селекційних формувань»). Наведено дані продуктивності бугаїв та корів заводських ліній і родин таврійського типу.

Ключові слова: таврійський тип, генеалогічна структура, гібридизація, заводська лінія, заводська родина, санта-гертруда, зебу

Генеалогічна структура породи – один з головних чинників її існування та подальшого удосконалення в напрямі підвищення продуктивних та племінних якостей у відповідності до вимог державних та міжнародних стандартів.

Мета роботи – проаналізувати генеалогічну структуру таврійського типу південної м'ясної породи, сформованої в процесі створення таврійського типу за кількісними ознаками продуктивності бугаїв та корів.

Матеріал та методика роботи. Дослідження проводилися за матеріалами племінного обліку в племзаводах ДПДГ «Асканія-Нова» та ДПДГ «Асканійське» Херсонської області. Віднесення тварин до того чи іншого генеалогічного формування проводилося на основі вивчення родоводів за трьома поколіннями предків і побудови генеалогічних схем ліній бугаїв та родин корів. Матеріали щодо продуктивності бугаїв та корів піддавалися математичній обробці за

методиками М.О. Плохінського [6] та Є.К. Меркурєвої [7].

Результати досліджень. Генеалогічна структура таврійського типу почала формуватися в 50-ті роки минулого століття [1].

На першому етапі (1956-1965 рр.) до Асканії-Нова було завезено з США 13 голів (5 бугайців та 8 телиць) чистопородного племінного молодняка породи санта-гертруда - нової зебувидної м'ясної породи великої рогатої худоби. Завезений племінний молодняк використовувався для чистопородного розведення, а також для схрещування з червоною степовою породою та помісями шортгорн х червона степова.

На другому етапі (1964-1980 рр.) використовували бугаїв породи санта-гертруда казахстанської репродукції, завезених з Чимкентського району Казахстану. Внаслідок проведеної роботи були отримані помісі II, III та IV покоління, які характеризувалися високою продуктивністю, пристосованістю до місцевих кліматичних умов, стійкістю до захворювань. Тварини за екстер'єром та продуктивністю відповідали вимогам до м'ясної худоби [2].

На третьому етапі (1979-1984 рр.) до Асканії-Нова було завезено 10 чистопородних бугаїв-плідників кубинського зебу азербайджанської та туркменської репродукції, які використувалися в гібридизації з червоною степовою породою та її помісями: шортгорн х червона степова та санта-гертруда х шортгорн х червона степова [3,4].

Внаслідок проведеної гібридизації були отримані масиви тварин з полігетерозиготною будовою генотипу. Розведення їх «в собі» забезпечило стійку передачу ознак потомкам, оскільки при такій будові генотипу відбувається полігібридне розщеплення, яке зводить до мінімуму або усуває появу крайніх варіантів [5].

Створені на I, II та III етапах генотипи відповідали цільовому стандарту і були використані для формування генеалогічної структури типу, племінної бази та мережі дочірніх господарств. Родоначальниками ліній були визначені чистопородні бугаї-плідники, які сформували заводські лінії Сигнала 475, Ідеала 133, Саніла 8.

Паралельно з виведенням ліній формувалися родини матерів бугаїв-продовжувачів ліній, через які одні лінії збагачуються спадковістю інших. У таврійському типі апробовано 25 заводських родин: Шрами 1390, Чуйки 1418, Черешні 2115, Факти 1286, Синички 106, Роси 348, Ромашки 1118, Резеди 318, Луни 158, Куропатки 80, Колони 2105, Картонки 1176, Загубки 1366, Ел-ли 1398, Динарьки 1166, Даурії 560, Глоби 583, Вудки 1304, Верховної 680, Брюнетки 208, Бестони 194, Бенци 1632, Бар-фи 1430, Аврори 45.

Характеристика продуктивності таврійського типу наводиться в таблиці 1, матеріали якої свідчать про те, що за продуктивністю

тварини типу не поступаються кращим породам м'ясної худоби вітчизняної та зарубіжної селекції, а за пристосованістю їх до екстремальних умов зони та стійкістю до захворювань значно перевищують їх.

Таблиця 1. Характеристика продуктивності таврійського типу південної м'ясної породи великої рогатої худоби.

Показник	Вимоги «Положення про апробацію...» та цільові стандарти	Таврійський тип
Кількість корів, гол.	600	882
Кількість бугаїв, гол.	20	52
Число ліній	3	3
Число родин	6	25
Жива маса тварин, кг:		
бугаїв	900-1100	900-1100
корів	500-580	550-590
новонароджених телят	25-30	27-34
бугайців у: 7 міс.	230	220-280
12 міс.	330	350-380
18 міс.	480	540-600
телиць у: 7 міс.	200	210-240
12 міс.	300	320-350
18 міс.	380	400-420
Середньодобовий приріст живої маси бугайців після відлучення на вирощуванні, г	1000	1200
Маса туші бугайців у 18 міс., кг	320	330
Вихід туші, %	58	60
Забійний вихід, %	60	62
Вміст кісток в туші, %	17,0	17,1
Якість м'яса, бали	4,5	4,8
Плодючість, легкість отелень, бал	4,6	4,85
Витрати кормів на 1 кг приросту живої маси, кг к.од.	6,0-7,5	6,5-7,1
Вихід телят на 100 корів, голів	85	85-93

У процесі створення південної м'ясної породи було використано 299 бугаїв-плідників. Найбільш чисельним та високопродуктив-

ним є потомство шести бугаїв-плідників, за рахунок яких сформована генеалогічна структура породи. Родоначальниками заводських ліній у таврійському типі затверджено бугаїв-плідників: Сигнала 475, Саніла 8, Ідеала 133.

Питома вага тварин заводських ліній наведена в таблиці 2, матеріали якої свідчать про те, що найбільш численною в типі є лінія Саніла 8 – 40,9%, найбільш інтенсивно використовувалися бугаї цієї ж заводської лінії – 59,6%.

Таблиця 2. Розподіл корів та бугаїв південної м'ясної породи за лініями

Лінія	Бугаї-плідники		Корови		Усього	
	голів	%	голів	%	голів	%
Сигнала 475	11	21,2	236	26,8	247	26,4
Ідеала 133	10	19,2	295	33,4	305	32,7
Саніла 8	31	59,6	351	39,8	382	40,9
Усього:	52	100	882	100	934	100

Заводська лінія Саніла 8. Родоначальник лінії Саніл 8 народився 10 червня 1983 р. в радгоспі «Соціалістична Куба» Лерікського району Азербайджанської РСР. Мати №14, батько №13 – чистопородні тварини кубинського зебу. Бугай Саніл 8 – чистопородний кубинський зебу азербайджанської репродукції, завезений до Асканії-Нова в 1985 р. у віці 30 міс. У 7-річному віці мав живу масу 700 кг, бал за екстер'єр – 93. За екстер'єром потомки Саніла 8 несуть ознаки зебу: високоногі, з подовженим тулубом, звислозадістю та високими крижами. Стегна добре обмускулені. Добре розвинений горб, шийні та препуційна шкірні брижі. Масть сіра. Бугай мав міцну конституцію, добру пристосованість до місцевих умов клімату, утримання та годівлі.

Бугай оцінений за якістю потомства (Б-28-450-1128-6,7-58-еліта-рекорд, 101,2).

Потомки Саніла 8 оцінені за власною продуктивністю: середня жива маса в 15-місячному віці $461 \pm 6,0$ кг ($C_v=7,81\%$), середньодобовий приріст $1130 \pm 27,15$ г, витрати корму $7,01 \pm 0,32$ к.од. Продуктивність потомків Саніла 8 наводиться в таблиці 3.

Матеріали, наведені в таблиці 3 свідчать про високі відгодівельні якості бугайців лінії Саніла 8. Так, при оцінці бугайців за власною продуктивністю в 2006-2008 рр. за «Методикою оцінки бугаїв м'ясних порід» (К.2005) потомки Саніла 8 ($n=40$) за період 7-12 міс. забезпечили середньодобові прирости живої маси 1533 - 1733 г при живій масі 410-440 кг, а бугай Шар 2476 – 1916 г, жива маса в 12 міс. 500 кг, при витратах кормів 6,7-6,8 кг к.од. на 1 кг приросту живої маси.

Таблиця 3. Характеристика кращих бугайців лінії Саніла 8.

/п	Кличка, ідентифікаційн. номер	Ступінь спорідненості	Жива маса в 15 міс., кг	Середньодоб. приріст, г	Витрати корму на 1 кг приросту, кг	Комплексний клас
1	Арес 423	Син	430	1000	6,9	Ел
2	Боксьор 557	Син	480	1050	6,9	Ел-р
3	Дуб 591	Син	431	1008	7,0	Ел-р
4	Пірат 483	Син	460	1011	6,9	Ел-р
5	Буквар 447	Внук	450	1075	6,9	Ел-р
6	Дозиметр 431	Внук	455	987	7,1	Ел-р
7	Кубик 783	Внук	460	989	6,9	Ел-р
8	Черемес 407	Внук	460	972	7,0	Ел
9	Шторм 381	Внук	462	968	7,1	Ел
10	Затон 613	Внук	581	1647	6,7	Ел-р
11	Лінкор 693	Внук	445	905	7,3	Ел
12	Акбар 671	Внук	482	1191	6,9	Ел-р
13	Козак 657	Внук	470	1000	7,0	Ел-р
14	Завал 673	Внук	484	1204	6,9	Ел-р
15	Мурзік 777	Внук	458	1054	7,0	Ел-р
16	Бойкот 2007	Правнук	430	979	7,0	Ел-р
17	Заробіток 2012	Правнук	443	1062	6,9	Ел-р
18	Кортік 2001	Правнук	464	1075	7,0	Ел-р
19	Ромб 2013	Правнук	455	1083	7,0	Ел-р
20	Флаг 2241	Правнук	414	918	7,3	Ел
21	Чалий 2015	Правнук	460	987	7,4	Ел
22	Бенуар 475	Правнук	465	1125	6,9	Ел-р
23	Дерік 2238	Праправнук	433	958	7,0	Ел-р
24	Казуар 2220	Праправнук	426	995	7,1	Ел
25	Розльот 2227	Праправнук	455	1010	7,0	Ел-р
26	Кадет 2310	Праправнук	468	1012	7,0	Ел-р
27	Голуб 2326	Праправнук	458	989	7,0	Ел-р
28	Літерний 2297	Праправнук	470	989	7,0	Ел-р
29	Факел 2384	Праправнук	490	1125	6,9	Ел-р
30	Чалий 2397	Праправнук	475	1012	6,9	Ел-р
31	Фігурний 2416	Праправнук	500	1212	6,8	Ел-р
32	Мангуст 2441	Праправнук	485	1055	7,0	Ел-р
33	Букет 2467	Праправнук	505	1225	6,8	Ел-р
34	Шар 2476	Праправнук	570	1629	6,7	Ел-р
35	Лев 2490	Праправнук	495	1080	7,0	Ел-р

Аналіз матеріалів таблиці 4 свідчить про те, що корови заводської лінії Саніла 8 за ознакою живої маси перевищують цільовий стандарт та вимоги положення про апробацію: за I отеленням – на 7,4% (34 кг), за II отеленням – на 11,1% (57 кг), за III отеленням – на 4,3% (25 кг). Поголів'я корів лінії Саніла 8 за живою масою вирівняне, про що свідчать низькі значення коефіцієнтів мінливості (7,68-8,73%).

Таблиця 4. Характеристика корів лінії Саніла 8.

Показники	n	M	m	σ	Cv	Lim
Жива маса, кг						
I отелення	27	494	8,07	41,9	8,48	420-615
II отелення	25	567	9,90	49,5	8,73	510-680
III отелення і старше	25	605	9,30	46,5	7,68	510-700
Молочність (210 дн.), кг						
I отелення	27	208	3,64	18,9	9,08	174-240
II отелення	25	211	8,09	17,07	8,09	190-250
III отелення і старше	25	224	4,74	23,70	10,58	205-259

Молочність корів лінії Саніла 8 відповідає вимогам цільового стандарту.

Родоначальник Саніл 8 та його потомки використовувалися і використовуються в природному паруванні та штучному осіменінні.

Спермою бугая Лінкор 693, внука Саніла 8, запліднено 720 корів, отримано 500 телят, ефективність запліднення становить - 69,4%. За природного парування ефективність запліднення телиць становить 95-98%, корів – 85-90%

Від Саніла 8 отримані плідники, які зумовили позитивний вплив на розвиток племінних і продуктивних якостей лінії і всієї південної м'ясної породи: Боксьор 557, Кубик 783, Заробіток 2012, Чалий 2015, Кортік 2001, Бойкот 2007, Розльот 2227 та ін.

На сьогодні лінія Саніла 8 є найбільш численною в популяції худоби в типі зебу. Бугаї-плідники лінії використовуються в племзаводі «Асканійське» Каховського р-ну Херсонської області (Заробіток 2012, Чалий 2718, Розльот 2227, Беглец 2232, Флаг 2241, Дарбер 2329, Рубін 2357, Ранет 2360), ВАТ «Фота» Шахтарського р-ну Донецької області (Баркар 2426, Вибу 2458, Пай 2748, Дар 2776, Казеїн 2811, Магніт 2820, Дар'ян 2838), ВАТ «Сезенківське» Барішівського р-ну Київської області (Сінгур 2448, Ромен 2465). Залишок сперми бугая Лінкор 693 становить 6150 доз.

Заводська лінія Сигнала 475. Родоначальник лінії Сигнал 475 народився 2 лютого 1964 р. в штаті Техас США від матері 9047S та батька 9-999S, чистопородний санта-гертруда. Завезений до Асканії-Нова у віці 20 міс. Жива маса у віці 2,5 р. – 615 кг, 6 р.- 985 кг, 7 р.-1020 кг. Бугай вишневої масті, міцної конституції, належав до типу С, що відхиляється в бік зебу. При значній живій масі був високоногим, з довгим тулубом, мав міцний кістяк та добре розвинену мускулатуру. Оцінка за екстер'єром 88 балів. Нащадки бугая стійко успадкували зебувидний тип.

Бугай оцінений за якістю потомства (Б-35-450-1180-7,2-58,5-еліта-рекорд, 102,1).

Потомки Сигнала 475, продовжувачі заводської лінії, оцінені за власною продуктивністю, в 15-місячному віці мали середню живу масу 454±21,3 г, витрати корму 7,04±0,21 кг на 1 кг приросту живої маси (табл. 5).

Таблиця 5. Характеристика кращих бугайців заводської лінії Сигнала 475

№ п/п	Кличка, ідентифікаційн. номер	Ступінь спорідненості	Жива маса в 15 міс., кг	Середньодоб. приріст, г	Витрати корму на 1 кг приросту, кг	Комплексний клас
1	Мандат 641	Син	408	914	7,45	Ел-р
2	Простор 607	Син	411	920	7,4	Ел-р
3	Кльон 55	Внук	405	946	7,4	Ел-р
4	Хитрий 795	Внук	480	1065	7,1	Ел-р
5	Арик 153	Правнук	429	991	6,9	Ел-р
6	Борець 801	Правнук	545	1287	6,8	Ел-р
7	Бурлак 199	Правнук	460	1054	6,9	Ел-р
8	Ласкавий 857	Правнук	428	958	7,2	Ел-р
9	Вексель 11	Праправнук	424	979	7,0	Ел-р
10	Кубик 737	Праправнук	445	1049	6,9	Ел-р
11	Ландиш 151	Праправнук	455	1079	7,0	Ел-р
12	Фікус 299	Праправнук	503	1120	7,0	Ел-р
13	Вітязь 209	Прапраправнук	480	1016	6,9	Ел-р
14	Глобулін 259	Прапраправнук	521	1295	6,7	Ел-р
15	Дракон 913	Прапраправнук	440	975	6,9	Ел-р
16	Фіксаж 2224	Прапраправнук	405	817	7,4	Ел
17	Еней 635	Прапраправнук	454	1057	7,0	Ел-р
18	Радист 305	Прапраправнук	445	938	7,2	Ел-р
19	Часок 903	Прапраправнук	473	1139	7,0	Ел-р
20	Уран 2359	Прапраправнук	480	1063	7,0	Ел-р
21	Багатир 739	Прапраправнук	488	1241	6,7	Ел-р
22	Кадет 2008	Прапраправнук	416	983	7,1	Ел-р

Матеріали таблиці 6 показують, що за живою масою корови лінії Сигнала 475 перевищують показники цільового стандарту та стандарту класу еліта-рекорд за I отеленням на 3,6%, за II – на 10,6%, за III отеленням - на 10%.

Таблиця 6. Характеристика корів лінії Сигнала 475.

Показники	n	M	m	σ	Cv	Lim
Жива маса, кг						
I отелення	90	477	5,75	54,6	11,44	400-635
II отелення	50	553	9,67	68,4	12,36	460-710
III отелення і старше	40	605	10,82	68,4	11,3	475-800
Молочність (210 дн.), кг						
I отелення	90	196	1,79	17,0	8,65	177-243
II отелення	50	204	2,72	19,3	9,46	177-267
III отелення і старше	40	216	2,19	13,9	6,43	200-258

Молочність корів лінії Сигнала 475 відповідає вимогам цільового стандарту.

Бугаї-плідники лінії Сигнала 475 широко використовувалися в природному парунні та штучному осіменінні. Спермою бугаїв-потомків Сигнала 475 запліднено 4690 корів і телиць, отримано телят 3364 гол., процент запліднення становить 71,7%. Такі ж показники запліднення отримані за природного паруння.

Серед корів типу, які дали 10 і більше отелень, 10 голів або 25% належать до лінії Сигнала 475, що свідчить про значні генетичні ресурси поліпшення показника продуктивного довголіття корів.

Від Сигнала 475 та його синів отримано більше 10000 телят.

На сьогодні потомки Сигнала 475 використовуються в ПЗ «Асканійське» Каховського р-ну Херсонської обл. (Фіксаж 2224, Кадет 2008, Бард 2305, Легіон 2370, Гептан 2361), ПР «Сімферопольське» АР Крим (Уран 2359), Українсько-німецькому підприємстві «Асканія-Генетик» Чаплинського р-ну Херсонської обл. (Часок 903, Ландиш 151).

Залишок сперми становить 6933 спермодоз.

Заводська лінія Ідеала 133. Родоначалник лінії Ідеал 133 народився 1 вересня 1981 р. в радгоспі «Сайван» Ашхабадської обл. Туркменської РСР. Чистопородний зебу. Мати №108, батько №399 – чистопородні кубинські зебу туркменської репродукції I генерації. Завезений до Асканії-Нова в 1984 р. У віці 8 років мав живу масу 730 кг. Бугай сірої масті. За екстер'єром родоначалник та його нащадки несуть типові ознаки зебу: високоногість, подовже-

ність тулубу, звислозадість та високі крижі. Стегна добре обмускулені. Добре розвинений горб, шийні та препуційна шкірні брижі. Конституція міцна. Бугай мав високу витривалість до умов клімату, утримання та годівлі.

Бугай оцінений за якістю потомства (Б-27-511-1156-7,0-58-еліта-рекорд, 101,7).

Потомки Ідеала 133 оцінені за власною продуктивністю: в 15 міс. віці мали середню живу масу $467 \pm 81,7$ г, витрати корму $7,02 \pm 0,21$ кг корм.од. на 1 кг приросту живої маси (табл.7).

Таблиця 7. Характеристика кращих бугайців лінії Ідеала 133

№ п/п	Кличка, ідентифікаційн. номер	Ступінь спорідненості	Жива маса в 15 міс., кг	Середньодоб. приріст, г	Витрати корму на 1 кг приросту, кг	Комплексний клас
1	Базис 65	Син	482	1100	6,8	Ел-р
2	Букет 77	Син	501	1154	6,9	Ел-р
3	Гермес 449	Син	442	996	7,0	Ел-р
4	Каштан 53	Син	469	1050	6,9	Ел-р
5	Ласун 108	Син	482	1175	6,8	Ел-р
6	Ландиш 197	Син	488	983	7,1	Ел-р
7	Лицей 393	Син	490	1020	7,0	Ел-р
8	Мирний 631	Син	440	991	7,1	Ел-р
9	Радомир 443	Син	420	918	7,3	Ел
10	Гордий 909	Внук	443	989	7,0	Ел-р
11	Граніт 123	Внук	550	1404	6,7	Ел-р
12	Земной 155	Внук	568	1363	6,8	Ел-р
13	Брус 787	Внук	530	1200	6,9	Ел-р
14	Чибіс 201	Внук	420	975	7,3	Ел-р
15	Бодрий 939	Внук	555	1065	7,0	Ел-р

Таблиця 8. Характеристика корів лінії Ідеала 133

Показники	n	M	m	σ	Cv	Lim
Жива маса, кг						
I отелення	34	488	8,01	46,7	9,59	440-605
II отелення	20	528	8,56	38,3	7,25	480-620
III отелення і старше	20	594	10,11	45,2	7,60	505-720
Молочність (210 дн.), кг						
I отелення	34	198	4,71	27,5	13,88	186-230
II отелення	20	213	3,73	16,7	7,84	198-242
III отел і старше	20	218	2,97	13,3	6,10	195-264

Аналіз матеріалів таблиці 8 показує, що за живою масою корови лінії Ідеала 133 перевищують цільовий стандарт за I отеленням на 10,6%(28 кг), за II отеленням – на 3,5%(18 кг), за III отеленням – на 2,4%(14 кг). За показником живої маси корови вирівняні, про що свідчать низькі значення коефіцієнта мінливості ($C_v=7,25-9,59\%$).

Молочність корів лінії Ідеала 133 відповідає цільовому стандарту.

Родоначальник Ідеал 133 та його потомки використовувалися в природному паруванні та штучному осіменінні.

Найбільше потомків отримано від бугая-плідника Бруса 737 – внука Ідеала 133, який використовувався на племінному підприємстві «Асканія-Генетик». У віці 5 років цей бугай мав живу масу 1238 кг, 6 років – 1380 кг. Від нього отримано 18950 спермодоз, реалізовано 10411 доз, запліднено 4950 корів і телиць, ефективність запліднення 76,8% (отримано 3800 телят).

Заводські родини таврійського типу. Виведення ліній та споріднених груп нерозривно пов'язане з роботою в родинах. Лінії базуються на родині, в яких отримуються матері продовжувачів ліній. Через родини одні лінії та споріднені групи збагачуються генетичною інформацією інших.

В масиві тварин таврійського типу за час його виведення сформовано 45 родин різних за чисельністю та рівнем впливу щодо формування типу, з яких апробовано 25 родин (табл.9).

Наведені в таблиці 9 матеріали свідчать про те, що 84,4% корів за живою масою відповідають стандарту класів еліта-рекорд та еліта, а також цільовому стандарту. За екстер'єром та конституцією корови всіх родин мають оцінку бонітувальних класів еліта-рекорд та еліта, тобто це тварини бажаного типу, які увібрали у собі найбільш цінні особливості вихідних порід.

Корови всіх родин характеризуються високими показниками відтворення, коефіцієнт відтворної здатності становить – 0,800 - 0,900. Найвищі показники відтворення здатності зареєстровані у корів родини Пела 40 – $KB3=1,0$. В середньому кожна корова цієї родини ($n=16$) дала по $5,44\pm 0,6$ телят, а корова Поляна 166/2126 – 13 телят; родини Бенци 1632 ($n=21$) – 0,984; Факти 1286 ($n=34$) – 0,972; Черешні 2115 ($n=8$) – 0,950, а сама родоначальниця Черешня 2115 за 16 років народила 14 телят і продовжує продуктивне життя.

Більше семи телят дали корови родин Бестони 194 – $8,0\pm 2,14$ ($n=8$); Луни 158 – $7,75\pm 0,30$ ($n=12$); Брусніки 360 – $7,25\pm 0,97$ ($n=7$); Черешні 2115 – $7,0\pm 1,25$ ($n=8$); Чайки 2018 – $7,6\pm 1,2$ ($n=5$); Бенци 1632 – $7,3\pm 0,66$ ($n=21$).

Корови решти родин мали більше 5-ти отелень.

Наведені дані свідчать про високі показники продуктивного дольоття корів південної м'ясної породи, яке зумовлене впливом зебувидного генотипу.

Таблиця 9. Характеристика родин таврійського типу південної м'ясної породи.

№ п/п	Кличка родоначальниці	д.№	I	Жива маса		Кількість отелень		Молочність, кг (210 дн)		Оцінка екстер'єру, бали	Коефіцієнт відтворної здатності	Комплексний клас
				середня	макс.	середня	макс.	середня	макс.			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1	Чуйка	1418	36	561±15,41	680	5,38±0,41	15	208±6,97	259	85,0±2,37	0,853±0,03	Ел.р
2	Факта	1286	34	530±18,90	650	5,50±0,80	11	200±7,36	233	86,2±1,59	0,972±0,017	Ел.р
3	Даурія	560	32	551±55,5	750	4,63±0,62	10	185±5,09	240	87,5±2,33	0,825±0,04	Ел.р
4	Шрама	1390	31	558±8,43	650	5,61±0,74	11	180±4,11	330	87,7±1,05	0,950±0,02	Ел.р
5	Динарька	1166	27	587±17,88	700	6,0±0,70	10	185±3,68	220	83,0±2,29	0,736±0,05	Ел.р
6	Роса	348	26	542±8,48	590	6,62±1,05	11	176±4,77	238	86,5±2,17	0,845±0,03	Ел.р
7	Аврора	45	23	535±13,19	650	6,0±0,43	11	181±3,15	261	88,0±1,13	0,882±0,05	Ел.р
8	Бенца	1632	21	558±10,86	660	7,3±0,66	12	183±9,30	266	86,5±1,26	0,984±0,01	Ел.р
9	Елла	1398	19	552±15,74	665	5,0±0,97	8	183±3,54	235	85,6±2,03	0,910±0,04	Ел.р
10	Верховна	680	19	550±7,65	611	5,38±0,65	11	175±1,72	230	87,2±0,96	0,870±0,02	Ел.р
11	Картонка	1176	18	593±19,70	700	5,09±0,74	12	178±4,75	249	85,0±1,35	0,878±0,04	Ел.р
12	Глоба	583	17	539±13,83	620	4,60±0,37	7	177±1,61	225	85,6±1,58	0,960±0,02	Ел.р
13	Вудка	1304	15	575±16,25	735	6,0±0,53	11	176±3,77	223	86,4±1,87	0,910±0,03	Ел.р
14	Синичка	106	15	557±9,14	650	6,14±0,48	11	176±3,43	240	87,9±1,24	0,880±0,03	Ел.р
15	Луна	158	12	627±23,35	860	7,75±0,30	9	185±1,82	246	85,4±1,82	0,900±0,04	Ел.р
16	Барфа	1430	12	520±15,80	630	4,60±0,51	10	170±3,67	215	85,7±1,45	0,870±0,06	Ел.р
17	Ромашка	1118	11	568±19,45	690	6,00±0,57	11	183±0,29	268	89,3±2,12	0,892±0,02	Ел.р
18	Резеда	318	11	525±13,92	605	5,30±0,75	9	182±4,25	236	83,6±2,19	0,909±0,04	Ел.р

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
19	Брюнетка	208	10	530±14,14	620	5,20±0,46	7	183±3,90	227	88,0±1,66	0,933±0,04	Ел.р
20	Загубка	1366	10	546±14,20	600	3,77±0,37	6	174±3,12	236	86,3±2,12	0,822±0,05	Ел.р
21	Ліана	24	9	626±28,70	755	5,60±0,45	8	188±3,03	240	87,4±1,67	0,914±0,02	Ел.р
22	Черешня	2115	8	557±21,30	680	7,00±1,23	14	172±3,54	229	90,5±1,12	0,950±0,03	Ел.р
23	Колона	2105	8	560±47,20	650	5,30±0,76	12	173±3,62	230	83,2±10,51	0,800±0,02	Ел.р
24	Бестона	194	8	585±22,83	710	8,00±2,14	12	180±2,78	217	85,2±3,73	0,860±0,06	Ел.р
25	Куропатка	80	7	504±12,15	585	5,00±0,65	9	176±4,69	228	84,4±2,57	0,980±0,02	Ел.р

За молочністю корови всіх родин відповідають стандартам класів еліта-рекорд, еліта та цільовому стандарту.

Отже, в таврійському типі південної м'ясної породи сформована чітка генеалогічна структура, яка зумовила ідентичність тварин нової породи, високі племінні та продуктивні якості, а також наявність генетичних ресурсів для подальшого удосконалення тварин нового селекційного досягнення.

Основне поголів'я племінної худоби зконцентроване в 5 племінних господарствах степової зони України. Провідним з них є племінний завод ДПДГ «Асканійське» Херсонської області. Тому більша частина родин належить саме цьому господарству, де й проводиться основна селекційно-племінна робота. Це пов'язано з економічною нестабільністю інших суб'єктів племінної справи і неконтрольованим знищенням поголів'я. І лише ДПДГ «Асканійське» зберігає стабільну чисельність поголів'я, що і забезпечує подальшу роботу з цією популяцією.

В 2007 р. створені 2 нові господарства, укомплектовані племінними тваринами племзаводу «Асканійське»: ТОВ «Фота» Амвросіївського р-ну Донецької обл. та ВАТ «Сезенківське» Баришівського р-ну Київської обл., в 2008 році – ВАТ «Агрікор» Прилуцького р-ну Чернігівської обл., укомплектоване телицями ПР «Токмацьке» Запорізької обл. та ПЗ «Асканійське» Каховського р-ну Херсонської обл. (бугаї), в 2009 – АФ «Зеленогірська» АР Крим, укомплектована тваринами ПЗ «Асканійське».

В 2009 році ТОВ «Фота» Донецької області отримало статус племінного репродуктору з розведення худоби південної м'ясної породи.

Список використаної літератури

1. Буйна П. М. Методика створення нової породи м'ясної худоби / П. М. Буйна, О. Ю. Мокєєв// Генетика і селекція тварин. Тези доповіді першої респ.конфер. – К.: Наукова думка, 1969. – С.6-8.

2. Буйна П. М. Санта-гертруда на півдні республіки/ П. М. Буйна. –Тваринництво України. - 1985. - № 3. - С.27.

3. Вороненко В. І. Методологічні основи створення високопродуктивного типу м'ясної худоби на основі міжвидової гібридизації /В. І. Вороненко, Л. О. Омельченко, В. Г. Назаренко, В. О. Найдонова та інші. – Науковий вісник «Асканія-Нова». Асканія-Нова, - 2008. - В.1. – С.4-12.

4. Фурса Н.М. Генеалогічна структура тварин південної м'ясної породи, що записані до І тому ДКПТ /Н. М. Фурса, Р. М. Макачук //Державна книга племінних тварин великої рогатої худоби південної м'ясної породи, що створюється (таврійський тип), т.І.Київ.: «Арістей», 2007. – Т. І. - С.29-43.

5. Зубець М. В. Південна м'ясна порода великої рогатої худоби – визначне селекційне досягнення в теорії та практиці аграрної науки /М. В. Зубець, В. П. Буркат, Ю. Ф. Мельник, Ю. В. Вдовиченко та ін. - Вісник агра-

рної науки. – 2009. - № 3. – С.45-51.

6. Плохинский Н. А. Биометрия /Н. А. Плохинский.- Новосибирск. 1961. – 364 с.

7. Меркурьева Е. К. Биометрия в селекции и генетике сельскохозяйственных животных /Е.К. Меркурьева. - М.: «Колос», 1970. - 421 с.